

COALITIA PENTRU
DEZVOLTARE
ECONOMICĂ RURALĂ

MANIFEST

AL COALIȚIEI PENTRU DEZVOLTARE
ECONOMICĂ RURALĂ

MANIFEST

AL COALIȚIEI PENTRU DEZVOLTARE ECONOMICĂ RURALĂ

Republica Moldova se transformă lent într-un un stat importator net de produse vegetale, animale și agroindustriale.

În structura exporturilor R. Moldova tradițional predomină exporturile de produse agroalimentare. În anii 1997-2004 acestea constituiau circa 2/3 din totalul exporturilor moldovenești. Majoritatea tranzacțiilor comerciale cu produse agroalimentare, realizate în această perioadă, aveau ca destinație țările CSI și România. Odată cu sistarea exporturilor de produse vegetale, animale și a băuturilor alcoolice în Federația Rusă, ponderea exporturilor de produse agroalimentare în totalul exporturilor moldovenești s-a diminuat drastic de la 61% în anul 2004, până la 39,9% în anul 2007. În structura exporturilor moldovenești predomină mărfurile din secțiunile produselor agroalimentare, care totodată sunt în creștere și în structura importurilor moldovenești. Această tendință denotă faptul că producătorii agricoli locali își pierd pozițiile deținute anterior pe piața produselor agroalimentare din Republica Moldova. Cu alte cuvinte, Republica Moldova se transformă lent într-un un stat importator net de produse vegetale, animale și alimentare. Căderea în gol a exporturilor de produse agroalimentare a fost neîntâmplătoare și se datorează în mare măsură lipsei de flexibilitate atât în activitatea producătorilor și exportatorilor de produse agroalimentare, cât și în cea a autorităților moldovenești.

În acest context, pentru ameliorarea situației din comerțul exterior, Coaliția pentru Dezvoltarea Economică Rurală propune:

1. Crearea și punerea în aplicare (de către Ministerul Economiei și Comerțului, Serviciul Vamal, sectorul asociativ) a unor instrumente similare cu cele utilizate de către UE („Trade Barriers Regulation” - TBR) pentru identificarea și eliminarea obstacolelor și practicilor comerciale neloiale cu care se confruntă exportatorii moldoveni pe terțe piețe.
2. Crearea și aplicarea instrumentelor interactive de sprijinire a exportatorilor din R. Moldova (baze de date în sprijinul accesului companiilor moldovenești pe piețele terțe: date statistice, legislație, tarif vamal, furnizarea gratuită de studii, informații, consultații).
3. Elaborarea și aprobarea unor reglementări privind procedurile simplificate de vămuire, după exemplul reglementărilor comunitare (procedura declarației incomplete, procedura declarației simplificate și procedura de vămuire la domiciliu).
4. Crearea ghișeelor unice în toate birourile vamale pentru procesarea operativă a documentelor necesare în tranzacțiile comerciale externe.
5. Lărgirea regimului de scutiri de drepturi vamale la import, prin scutirea la import a mijloacelor de producție și a altor echipamente importate odată cu transferul de activități în Republica Moldova a produselor obținute de fermierii moldoveni din proprietățile situate într-un stat terț, a semințelor, fertilizanților și produselor pentru tratamentul solului și a recoltelor impor-

- tate de producătorii agricoli, a bunurilor importate în scopul promovării comerțului.
6. Perfecționarea sistemului actual de restituire a TVA la export. Eventual, elaborarea și aprobarea unui regulament care ar prevede restituirea TVA la export după repatrierea mijloacelor financiare încasate de către companiile moldovenești la finalizarea operațiunilor de export.
 7. Excluderea sau modificarea art. 199 din Codul vamal, „Termenul de verificare a declarației vamale, a documentelor, de control a mărfurilor și mijloacelor de transport”.

Sectorul agrar trenează, fiind marcat de utilizarea ineficientă a resurselor de producție naturale, umane și materiale.

Potențialul de export al agriculturii moldovenești este explorat insuficient. În prezent există mari decalaje între sistemele de producere agricole ale R. Moldova și ale țărilor europene care ocupă pozițiile cheie în producerea produselor agricole și în comerțul cu produse agroalimentare. Randamentele medii în agricultură sunt de 2-5 ori mai mici decât mediile înregistrate în țările vest-europene. Tendințele generale recente a evoluției randamentelor medii și a producțiilor totale în sectoarele vegetal și animal sunt influențate de utilizarea ineficientă a resurselor de producție, naturale, umane și materiale. Sectorul agrar din R. Moldova, timp de două decenii, a cunoscut o decapitalizare puternică. Consumul de îngrășăminte chimice și naturale pentru agricultură în Republica Moldova corespunde indicilor similari înregistrați în țările dezvoltate în anii 50. În anul 2008 prețurile materialului semincer la principalele culturi agricole s-au triplat, iar costurile preparatelor chimice folosite în agricultură au crescut cu circa 120-150%, comparativ cu anul 2007. De asemenea, mecanizarea agriculturii nu s-a bazat pe introducerea sistemelor moderne de mașini și echipamente, dar pe irosirea celor aflate în dotarea sectorului la demararea procesului de privatizare. Totodată, în agricultură

s-au produs schimbări ireversibile în redistribuirea forței de muncă, unde, pe parcursul anilor 2001-2006, din 700 mii de angajați au rămas circa 300 mii. Din 400 mii de persoane care au renunțat să muncească în domeniul agricol, 200 mii au migrat peste hotare, iar alte 100 mii au renunțat la angajarea în câmpul muncii, o mare parte din aceștia fiind asigurați cu surse financiare din exteriorul țării. Alt factor demoralizator pentru sector îl constituie fragilitatea pieței rurale, aflate în stadiul inițial de formare. Piața agricolă moldovenească este caracterizată prin instabilitate, fluctuații puternice de prețuri, lipsă de echilibru între cererea și oferta de produse vegetale, amenințări frecvente a securității alimentare a țării.

Pentru creșterea potențialului de export a sectorului agricol, Coaliția pentru Dezvoltarea Economică Rurală propune:

1. Corelarea între politica de dezvoltare a sectorului agroalimentar și politicile sectoriale (funciare, de piață, fiscale, comerciale, de creditare, și de investiții).
2. Modernizarea sectorului agrar prin înzestrarea tehnică a entităților agricole, extinderea irigației, optimizarea structurii înființărilor agricole și extinderea spectrului de culturi agricole cultivate în țară, crearea unităților de aprovizionare cu input-uri moderne și calitative pentru agricultură și celor de colectare a produselor agricole, liberalizarea importurilor de input-uri agricole cu scopul creșterii producțiilor și randamentelor medii.
3. Eliminarea decalajului existent la nivel regional în dotarea tehnică a producătorilor agricoli. Mijloacele financiare din fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli, destinate procurării tehnici agricole necesită a fi repartizate producătorilor agricoli după gradul de înzestrare tehnică înregistrat în raioane.
4. Încurajarea investițiilor către sectoarele care generează profit, pentru descurajarea agriculturii de subzistență și crearea unui mediu de afaceri fiscalizat, care să genereze venituri la bugetul de stat.

5. Reformarea sistemului de subvenționare în conformitate cu prevederile Concepției sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anii 2008-2015. Înlăturarea deficiențelor existente în procesul de acordare a subvențiilor în anul 2008: publicarea listelor beneficiarilor de subvenții, listelor membrilor Comisiilor naționale și locale de profil, favorizarea fenomenului concurenței neloiale în mediul rural, consultarea opiniei publice la elaborarea regulamentului pentru subvenționarea producătorilor agricoli pentru anul 2009.
6. Stimularea creșterii productivității în agricultură și a calității produselor agricole, prin introducerea unor baremuri de productivitate și calitate obligatorii la sprijinul acordat de stat pentru creșterea culturilor agricole și a animalelor.
7. Promovarea egalității de șanse, stimularea ocupării și stoparea migrației din mediul rural, combaterea sărăciei, creșterea capacității de a răspunde la cerințele sporite pentru o calitate mai bună a vieții.
8. Diminuarea fiscalității la produsele agroalimentare, inclusiv a TVA pentru a stimula consumul, oferta de produse și creșterea competitivității produselor locale.
9. Susținerea ofertei locale de produse agricole și creșterea asortimentului de producție vegetală și animală. În condițiile Moldovei, pot fi relansate o serie de sectoare considerate în prezent secundare în agricultură, cum ar fi producerea plantelor aromatice, utilizate la producerea uleiurilor volatile și de plante medicinale, cunicultura, piscicultura și apicultura.
10. Readucerea în circuitul agricol a proprietăților funciare gestionate neeficient, fără atentarea la dreptul de proprietate. Procesul de reînnoire a plantațiilor viticole și pomicole poate derula mai dinamic în cazul valorificării oportunităților oferite de stat prin intermediul Programelor de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor și a fondurilor naționale pentru suport în agricultură (fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli și fondul pentru susținerea înființării plantațiilor viticole).

Cadrul juridic intern de reglementare a comerțului exterior este numeros, complex și defectuos

Cadrul juridic intern care reglementează exportul produselor autohtone, în general, și a celor agricole, în special, este unul foarte numeros, complex și defectuos, fiind „încărcat” semnificativ în ultimii 2-3 ani. Numărul mare, complexitatea și caracterul dispersat al actelor normative care reglementează diferite aspecte ale comerțului exterior creează o problemă practică: dificultăți în calea cunoașterii, orientării și informării adecvate a exportatorilor cu privire la procedurile, particularitățile, facilitățile, preferințele și lipsa unei corelări adecvate între diferite acte normative departamentale (speciale). Pentru majoritatea legilor aflate în vigoare, este caracteristic faptul că acestea au fost elaborate până în anul 2000 și, în procesul de elaborare a acestora, nu au fost efectuate expertizele prevăzute de Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative. În prezent, concomitent cu actele legislative, sunt în vigoare un număr impresionant de acte normative aprobate de către Guvern și de către organele centrale de specialitate ale statului (ministere și alte autorități administrative centrale). Însă, aprobarea și intrarea în vigoare a acestora nu presupune și obținerea unor rezultate cantitative și calitative în comerțul exterior pe măsura numărului de legi, hotărâri de Guvern sau acte emise de ministere și alte autorități administrative centrale. O bună parte din acestea sunt abrogate, în lipsa unui impact asupra domeniului de reglementare. Altele, în schimb, au avut consecințe distructive asupra agenților economici care efectuează tranzacții comerciale externe, și asupra unor sectoare întregi din economia națională.

Pentru perfecționarea cadrului juridic intern de reglementare a comerțului exterior, Coaliția pentru Dezvoltarea Economică Rurală propune:

1. În scopul optimizării procesului de elaborare a actelor legislative și implementării efective a Legii nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, considerăm oportună publicarea proi-

ectelor actelor legislative și a expertizelor juridice, anticorupție, economice, financiare, științifică, ecologice și de alt gen, prevăzute în legea menționată.

2. În scopul eficientizării sistemului de planificare strategică și raționalizării cadrului legislativ-normativ cu privire la documentele de politici, propunem includerea reprezentanților societății civile și a sectorului privat în Comisia pentru revizuirea documentelor de politici, creată prin Hotărârea Guvernului nr. 691 din 11.06.2008 cu privire la instituirea Comisiei pentru revizuirea documentelor de politici.
3. Cooptarea reprezentanților societății civile și a sectorului privat în comisiile interguvernamentale pentru colaborare economică, comercială, științifică și tehnică, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 725 din 17.06.2008 cu privire la comisiile interguvernamentale pentru colaborare economică, comercială, științifică și tehnică.
4. Armonizarea actelor normative care prevăd rigori față de cerințele de documentație în tranzacțiile comerciale externe (Codul vamal, Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14.05.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declararea valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, Ordinului Serviciului Vamal nr. 276-O din 24.10.2002 cu privire la perfectarea actelor vamale la vămuirea mărfurilor provenite din tranzacțiile economice externe) și introducerea în actele legislative a unor reglementări clare privitoare la setul obligatoriu de acte și la utilizarea voluntară a actelor adiționale.

